עולת ראיה — תפלת מוסף של ר"ה

הני תשע דראש השנה כנגד מי, אמר רבי יצחק דמן קרטיגנין כנגד תשע אזכרות שאמרה חנה בתפלתה, דאמר מר בראש השנה נפקדו שרה רחל וחנה . לעומת כלל הרבים, שהוא מתיחש במספר עשר, שהוא התחלת הכלל, מתיחש היחיד, של כל אחד ואחד מהרבים, במספר תשע. על כן חנה כשבקשה שיעשה השי"ת חפצה הפרטי, ויעשה נס לצרך יחיד, למעלה מדרך הטבע הכללי ביחש אלי', הזכירה תשע אזכרות בתפלתה, לעומת ההשגחה הפרטית האישית. ובראש השנה, שכל באי עולם עוברים לפניו כבני מרון, בסדור ההשגחה הפרטית האישית, ואנו צריכים להשכיל ולהעמיק את הכרת ההשגחה הפרטית האישית, להיטיב ולשפר המעשים הפרטיים ולאפושי ברחמים כל אחד על עניניו הפרטיים ג"כ, שמזה תבנה הצלחת הכלל כשיהיו כל הפרטים מוצלחים, על כן תקנו אז את התפלות ג"כ במספר תשע.

וייראוך כל המעשים וישתחוו לפניך כל הברואים ויעשו כולם אגודה אחת לעשות רצונך בלבב שלם וכו' ויגבה ד"צ במשפט והאל הקדוש נקדש בצדקה ברוך אתה ד' המלך הקדוש.
יסודהתשובההריהואמביא רפואה לעולם כולו ממש. זרם הרצון גומר את פעולתו בתוקף דוקא ע"י צאתו מהלחץ.בעלי תשובה ממשיכין בחילא יתיר את עז החיים ממקור הטוב. המעשים והברואים כולם כלולים בהויתם עם אמץ הרצון המתגלם באדם בזיו תפארתו. נדחפים הם היסודות הכחות והתולדות אל כל רוח, מי משים בהם אור חיים שיטה וסדר להפריח טוב, לסור ממוקש רע, – הרצון הנעלה, עז המוסר המאיר מהאספקלריא של מעלה. בגלוי־דעת של גוי קדוש, נעשים המעשים כולם אגודה אחת לעשות את רצון המלך הקדוש הגבוה במשפט והנקדש בצדקה.

אני ראשון ואני אחרון. שלע"ל את רוח הטומאה יעביר השי"ת מן הארץ, היינו שהרע יהי' כלה ממש, והנה אנו רואים בעולם שא"א כלל לעשות כליון משום דבר, וא"א כ"א להפשיט צורה ולהלביש צורה, וע"כ צ"ל כיון שאין הנברא משיג בשכלו כלל יש מאין רק יש מיש, וכמו שאין ביכולת שום ברי' לברא יש מאין כן אין יכולת בשום ברי' להפוך יש לאין, אבל לע"ל יתגלה אור השי"ת וירצה השי"ת שנראה עין בעין הבריאה יש מאין, ונראה ממה שיבער השי"ת את רוח הטומאה, שהוא מצוי ותקיף מאד לשעתו, נראה החזרת אין מיש שא"א לשום נברא לעשותו. וז"ש אני ראשון, שלעשות התחלה של יש מאין א"א לאחר, ואני אחרון והנה אין מיש להתם חטאת ג"כ א"א לאחר, והיינו ומבלעדי אין אלקים.

תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו, כי חק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב . ישראל מונים ללבנה ונמשלים ללבנה, משום תכן ההתחדשות שהוא ניכר ומתגלה בה, שהם עתידים להתחדש כמותה. וכן מילוי הלבנה סימן טוב הוא לישראל. וראשי חדשים הם זמן כפרה לישראל, שנפשותיהם של ישראל מתחדשות כמו שהלבנה מתחדשת אז בהתכסות פניה ובהתחדשות אורה.

כי תיקון התשובה למעשי החטאים הוא בגדרי התשובה, של החרטה והעזיבה והקבלה להבא, אבל כל חטא, אם בקום – ועשה או בשב־ואל־תעשה, יש לו סבה במעוט יראת ה' ואהבתו, והתמעטות זו של היראה ואהבה הרי היא חלי בנפש, הגורם לקלקול המדות, שהן חוזרות וגורמות לגופי עברות, שריפויו של חלי זה הוא מוכרח לפני תיקון תולדותיו, שהם פרטי החטאים עצמם, וריפוי זה הוא בא ע"י התחדשות הנפש כברי' חדשה בזמנים הנתונים והקבועים לכך. על כן תקעו בחודש, בזמן ההתחדשות, שופר, שאין בו דברים מפורטים כי־אם מעורר מגלה וקובע אהבה ויראה, תקיעה בחסד כנגד אהבה, ותרועה בגבורה כנגד יראה, ומיטיב את המדות ברגשות הנפש ע"י חרדת קודש. בכסה, שהחודש מתכסה בו, שהתכסות הכתמים שבהתחדשות זו היא קבוע ליום חגנו, ולפיכך אפשר להיות יום המשפט, שהוא בזמן הכפרה הכללי יום חגנו, כי כמו שנתן חוק וזמן ללבנה בחידושה וכיסויה כן חוק הוא לישראל ומשפט לאלהי יעקב, שקבע לבניו ולעמו את זמן הכפרה בהתחדשותם והתכסותם. ואחרי שאנו עוסקים מקודם לחזק את האהבה והיראה והמדות הטובות, שהן הסיבות הנכונות לביטול החטאים, באים אנו לזמן החשבון הפרטי בימי התשובה הבאים עלינו לטובה.

תקעו בחדש שופר. כתב הרמב"ם שתקיעת שופר היא לזרז לתשובה, והיינו שהקב"ה מעורר לתשובה, וזה שייך לנו שאנו צריכים התעוררות, אבל הקדושים וחסידים שאינם צריכים התעוררות כזו, אין שייך אצלם זה הטעם, אלא שהיא להם גזירה מאת השי"ת המצוה. ע"ז אמר, כי חוק הוא לישראל להגדולים, אבל משפט עם טעם לאהלי יעקב, והרי הקב"ה קורא שמו גם עלינו כולנו והיא אצלנו בטעם.